

Přijatá opatření k řešení sociálně patologických jevů

Školní rok 2025/2026

Tým pro řešení sociálně patologických jevů:

- **Ředitel školy:** Mgr. Petr Punčochář (tel: [603 200 832](tel:603200832), [566 566 223](tel:566566223))
- **Zástupce ředitele školy pro vzdělávání:** Mgr. Bc. Eva Zemanová
- **Zástupce ředitele pro řešení výchovných problémů, výchovný poradce:** Mgr. Bc. Leona Vejrostová (tel: 734 501 270)
- **Školní metodik prevence:** Mgr. Iva Sýsová (tel: 724 979 427)
- **Třídní učitelé**

Důležitá krizová telefonní čísla

- Integrovaný záchranný systém: 112
- Policie ČR: 158
- Záchranná služba: 155
- Hasičský záchranný sbor: 150
- Linka bezpečí: 116 111
- Dětské krizové centrum: 777 715 215
- Modrá linka: 608 902 410
- Linka pomoci: 475 603 390

Oblasti rizikového chování

Podle metodických doporučení MŠMT a § 29 školského zákona zahrnuje rizikové chování zejména:

- záškoláctví,
- užívání návykových látek (drogy, alkohol, tabák, včetně elektronických cigaret),
- šikanu a kyberšikanu,
- poruchy příjmu potravy,
- projevy diskriminace, homofobie, rasismu, xenofobie či antisemitismu,
- vandalismus, krádeže a násilí ve školním prostředí,
- domácí násilí a syndrom CAN,
- sebepoškozování a sebevražedné jednání,
- rizikové chování v dopravě.

Přijatá opatření:

1. Záškoláctví

Úmyslné zameškávání školní docházky (§ 22 odst. 1 školského zákona – povinnost žáka docházet do vyučování).

Primární prevence:

- posilovat u žáků pozitivní vztah ke škole a vzdělání,
- vytvářet zdravé klima školy,

- nabízet mimoškolní aktivity,
- informovat zákonné zástupce o školním řádu (§ 30 školského zákona).

Doporučené rady při zjištění záškoláctví:

- při podezření na záškoláctví ihned informován ŘŠ,
- zjištění příčiny,
- při hledání příčin si udělat dostatek času pro analýzu případu a spojit se zákonnými zástupci,
- účinná strategie je spolupráce rodičů, učitele a i poradenských pracovníků školy,
- pokud je důsledkem neúnosná školní situace - pokusit navodit změnu. Naplánovat dlouhodobá opatření, aby se situace neopakovala. (preventivní program, selektivní primární prevence),
- rozmáhá-li se záškoláctví ve větším rozsahu a máme-li podezření na hrozbu závislosti, spolupracovat s PPP a SPC, OSPOD, SVP, neziskové organizace,
- k vyřešenému případu se již nevracet a neprojevat nedůvěru. Domluvit se s rodiči na pravidelné komunikaci, aby bylo případné další záškoláctví odhaleno.

2. Užívání návykových látek

Zákaz dle školního řádu (§ 30 školského zákona):

- zákaz přinášení, držení a užívání alkoholu, tabákových výrobků a jiných návykových látek v prostorách školy i na akcích pořádaných školou,
- zákaz kouření včetně elektronických cigaret v celém areálu školy.

Primární prevence:

- preventivní programy na dané téma – komplexní dlouhodobé preventivní programy certifikovanými organizacemi,
- nácvik dovedností – umět odolat vrstevnickému tlaku, umět říci ne,
- zacílit preventivní aktivity dle věkových skupin,
- vložit preventivní témata do osnov některých předmětů (Ch - hoření, F – podtlak při kouření vodní dýmky, M – náklady na cigarety, Ov – význam a regulace kouření ve veřejném prostoru),
- tematické projektové dny – např. Den zdraví,
- DVPP pro pedagogické pracovníky.

Podmínky stanovené školním řádem:

- Žáci chrání své zdraví i zdraví spolužáků v budově i areálu školy a na činnostech organizovaných školou mimo areál,
- žákům jsou zakázány všechny činnosti, které jsou zdraví škodlivé,
- přinášení do školy tabákových výrobků, kouření v areálu školy, totéž platí i při činnostech pořádaných školou mimo prostory školy,
- pití alkoholických nápojů,
- nošení, držení, používání návykových a zdraví škodlivých látek,
- přinášení nevhodných předmětů, věcí, které by mohly rozptylovat pozornost ostatních žáků při vyučování, dále které by mohly ohrozit zdraví a bezpečnost ostatních.

Škola je označena grafickými značkami s nápisem „Kouření zakázáno“ včetně textu o zákazu používání elektronických cigaret.

3. Šikana a kyberšikana

- všichni pedagogičtí pracovníci školy při svém kontaktu se žáky při vyučovacích hodinách i mimo ně, v areálu školy a na mimoškolních akcích sledují chování žáků vůči sobě navzájem, ve vztahu k žákům zachovávají profesionální přístup. Zvýšenou pozornost je třeba věnovat nejen přímým, ale především nepřímým znakům šikanování,
- TU je v pravidelném kontaktu se žáky třídy, zajímá se o problémy žáků a o jejich vzájemné vztahy. V případě výskytu konfliktů se pokouší zjistit jejich příčinu a zamezit dalšímu rozvoji. V případě podezření na výskyt šikany nebo chování, ze kterého by se mohla šikana vyvinout, neprodleně každý z pedagogů o věci informuje třídního učitele,

Primární prevence:

- vytváření a udržování bezpečného prostředí
- předcházení vzniku
- práce se školním klimatem
- nastavení a dodržování pravidel
- preventivní program
- pracovat s agresorem i obětí šikany

Postup školy shrnutí:

1. Pedagog zaznamená podezření a neprodleně informuje TU
2. TU ihned informuje VP a ŠMP
3. Případ se vyšetřuje ve spolupráci s vedením školy
4. Je-li šikana potvrzena: ochrana oběti, kázeňská opatření vůči agresorovi (§ 31 školského zákona)
5. Informace zákonným zástupcům oběti i agresora
6. Spolupráce s PPP, SPC, SVP, OSPOD, Policie ČR podle závažnosti

4. Další krizové oblasti

Domácí násilí, CAN:

Primární prevence:

- vytvářet bezpečné prostředí pro všechny děti,
- posilovat a podporovat zdravé vztahy mezi žáky, pedagogy a rodiči,
- podporovat zdravý psychický a sociální vývoj dítěte, důvěru mezi žáky a pedagogy,
- posilovat respekt, spolupráci a toleranci
- snižovat rizika ohrožení dítěte násilím, zanedbáváním či zneužíváním,
- zařazovat témata ochrany dětí, práv dítěte a zdravých vztahů do výuky,
- informovat děti, jak poznat rizikové situace a kde hledat pomoc,
- posilování pozitivního rodičovství, komunikace a vzájemného respektu,
- podpora volnočasových aktivit, které snižují riziko zanedbávání,

- děti musí znát osoby, na které se mohou ve škole obrátit (třídní učitel, školní metodik prevence, výchovný poradce, školní speciální pedagog),
- poskytovat kontakty na linky důvěry, krizová centra a další odbornou pomoc.

Vandalismus a krádeže:

- škody dle občanského zákoníku, oznamovací povinnost Policii ČR

Jak postupovat preventivně proti krádežím

Krádeže jsou protiprávním jednáním, a jakmile se škola o takovém jednání dozví, bude tuto skutečnost hlásit orgánům činným v trestním řízení, nebo doporučí poškozenému (jeho zákonnému zástupci), aby se na tyto orgány obrátil. Nošení cenných věcí (zejména věcí malých rozměrů) do školy je rizikové chování, které může vést k jejich odcizení.

Škola žákům doporučuje cenné věci, které nesouvisí s vyučováním a vzděláváním do školy nenosit, případně je mohou odkládat na místa k tomu určená, např. u třídního učitele.

Pedagogové vedou žáky k tomu, aby dokázali protiprávní jednání rozpoznat, byli všímaví vůči svému okolí a v případě, kdy budou svědky takového jednání, ohlásili věc pedagogickému pracovníkovi školy.

Jak postupovat preventivně proti vandalismu:

Každý je odpovědný za škody, které svým jednáním způsobil, a proto po něm bude škola požadovat náhradu, jestliže škodu způsobil úmyslně nebo z nedbalosti. V poučeních o bezpečnosti a ochraně zdraví je třeba se problematice vzniklých škod věnovat a žáky opakovaně upozorňovat na jednání, které k poškození majetku vede a jak se takovému jednání vyhnout.

Poruchy příjmu potravy:

Primární prevence:

- podporovat zdravý životní styl a pozitivní vztah k vlastnímu tělu,
- začleňování tématu zdravé výživy, pohybu a duševní hygieny do výuky (např. přírodopis, prvouka, přírodověda),
- diskuse o mediálním obrazu krásy a jeho vlivu na sebevědomí,
- rozvíjet kritické myšlení vůči nevhodným vzorům z médií a sociálních sítí,
- posilovat sebevědomí a zdravé sebepojetí u dětí a dospívajících,
- vytváření prostředí, kde se děti necítí hodnoceny podle vzhledu či hmotnosti,
- prevence šikany spojené s tělesnými odlišnostmi,
- předcházet rizikovému chování spojenému s dietami a extrémní kontrolou hmotnosti,
- trénink sociálních dovedností a zdravých způsobů řešení problémů.

Sebepoškozování, sebevražedné jednání:

Primární prevence:

- předcházet vzniku sebepoškozujícího chování u žáků tím, že posílíme ochranné faktory, naučíme zdravé způsoby zvládání emocí a vytvoříme prostředí, kde děti mohou bezpečně mluvit o problémech,

- začlenit témata emoční gramotnosti, zvládání stresu, řešení konfliktů a zdravých strategií zvládání do výuky (občanská výchova),
- učit rozpoznávat a pojmenovávat emoce, techniky sebepomoci (např. dýchací cvičení, grounding = zaměřuje mysl na tady a teď (na tělo, dech, smysly nebo okolí), odvede pozornost od vtíravých myšlenek či emocí, pomáhá obnovit pocit kontroly a bezpečí
- kultivovat otevřenou, neodsuzující komunikaci; pravidla zachování důvěrnosti a respektu.

Násilí, agrese ve školním prostředí:

Třídní učitelé se zaměřují na identifikaci žáků, kteří spadají do rizikové skupiny s násilnickými sklony, je komplexní a zvažovat by se měly zejména následující faktory, které mohou posilovat násilné chování:

- fascinace mediálním násilím, zbraněmi a výbušninami,
- snížená schopnost lítosti,
- hrubé chování k ostatním lidem i zvířatům,
- nedostatek pozitivních vztahů k dospělým a ke škole,
- onemocnění spojená s možnými ataky násilného a nekontrolovaného jednání.

Rizikové chování v dopravě:

- V rámci prevence žáky v rámci výuky vzděláváme v dopravní výchově.

Extremismus rasismus, xenofobie, antisemitismus:

- vytvářet bezpečné školní prostředí založené na respektu, toleranci a rovnosti,
- posilovat kritické myšlení a mediální gramotnost,
- předcházet předsudkům, diskriminaci a nenávistným projevům,
- rozvíjet občanskou zodpovědnost a úctu k lidským právům,
- začleňování témat lidských práv, demokracie, multikulturní výchovy a moderních dějin do výuky,
- diskuze o současných projevech extremismu a jejich důsledcích,
- rozvoj mediální gramotnosti (kritické čtení informací, odhalování dezinformací, práce s internetem a sociálními sítěmi).
- důraz na nulovou toleranci k projevům nenávisti, urážkám a šikaně,
- systematická práce třídních učitelů na respektujících vztazích mezi žáky,
- využívání vrstevnických programů (peer programy) a projektových dnů,
- možnost konzultace s výchovným poradcem, školním speciálním pedagogem či školním metodikem prevence.

Přístup k žákovi, který se stal obětí trestného činu:

- zvolit jednoho z pedagogických pracovníků pro kontakt se žákem, školení – jak komunikovat s obětí a o právech obětí,
- nabízení opakované pomoci,
- možnost vytvoření individuálního vzdělávacího plánu,
- chránit soukromí žáka,

- připravit info balíček pro rodiče (kontakty na poradny, seznam práv obětí, kontakt na určeného pracovníka školy, info o možnostech úprav studia,
- kontakty viz 1. strana Krizového plánu,
- odborná pomoc: poradny pro oběti, probační a mediační služba, advokáti, dítě může využít služeb i bez vědomí rodičů! – pouze k zastupování advokátem musí být sepsán souhlas zák. zástupce.

Praktický výcvik

Škola pravidelně zajišťuje:

- školení první pomoci pro zaměstnance (DVPP) – dle rozhodnutí ŘŠ,
- nácvik evakuace a krizové komunikace,
- vzdělávání žáků v oblasti prevence rizikového chování a BOZP.

V rámci předcházení sociálně patologických jevů se zaměřujeme v případě potřeby na:

1. Primární prevence

Cíl: předcházet vzniku problémů a rizikového chování

Komu je určena: všem žákům

Zaměření: zdravý životní styl, sociální dovednosti, hodnoty, bezpečné chování

Příklady:

výchova ke zdraví

dopravní výchova

prevence závislostí

rozvoj komunikace a empatie

posilování pozitivního klimatu třídy

2. Sekundární prevence

Cíl: včas zachytit problémy u ohrožených jedinců nebo skupin

Komu je určena: rizikovým žákům

Zaměření: včasná intervence, podpora

Příklady:

práce se žáky s projevy šikany

spolupráce se školním speciálním pedagogem

preventivní programy pro rizikové třídy

individuální pohovory